

Поліанна виростає

КУПИТИ

Про книгу

Поліанна повертається! Вона виросла, але так само залишилася сонячною дівчинкою з невичерпним джерелом оптимізму й радості у своєму серці. І нехай тепер їй доводиться часом вирішувати недитячі проблеми, Поліанна знаходить нових друзів і далі вірить, що все буде добре. Продовження знаменитого класичного роману американської письменниці Елеонор Портер про дівчинку Поліанну, яка навчила увесь світ чудовій грі в радість.

ПОЛІАННА
ВИРОСТАЄ
ЕЛЕОНОР ПОРТЕР

ПОЛІАННА
ВИРОСТАЄ
ЕЛЕОНОР ПОРТЕР

ЕЛЕОНОР ПОРТЕР

ПОЛІАННА
ВИРОСТАЄ

З англійської переклала Надія Хаєцька

Київ
BOOKSHEF
2021

Розділ 1

Делла висловлюється відверто

Делла Везербі піднялася масивними сходами будинку сестри на Каммонвелс-авеню та енергійно натиснула пальчиком на кнопку дзвінка. Від оздобленого плюмажем капелюшка до кінчиків туфель на низьких підборах — уся вона сяяла здоров'ям, наснагою та завзяттям. Навіть у її голосі, коли юнка привіталася з покоївкою, що відчинила двері, бриніла радість життя:

— Доброго ранку, Мері! Моя сестра вдома?

— Т-так, мем, місіс Кер'ю в себе, — запнулася дівчина, — але вона наказала нікого не приймати.

— Справді? Але я не «ніхто», — всміхнулася міс Везербі, — тому вона прийме мене. Не бійся, всю провину я беру на себе, — кивнула гостя у відповідь на протест у переляканих очах дівчини. — Де вона? У своїй кімнаті?

— Т-так, мем... але вона сказала...

Міс Везербі, однак, не слухала: вона вже була на півдорозі вгору широкими сходами. Розпачливо зиркнувши на неї, служниця розвернулася і пішла геть.

У коридорі нагорі Делла без вагань підійшла до прочинених дверей і постукала.

— Ну, Мері? — відповів голос тоном «і що там знову?». — Та я ж... О, Делла! — Голос раптово потеплів від любові та здивування: — Люба моя, звідки ти тут узялася?

— Так, це я, Делла, — щиро всміхнулася юнка, минувши вже середину кімнати. — Я провела вихідні на пляжі з двома іншими медсестрами, а тепер повертаюся в санаторій. Тобто тут я ненадовго. Я зайшла по... оце, — закінчила вона й нагородила власницю тону «і що там знову?» щирим поцілунком.

Місіс Кер'ю насупила брови та стримано відсторонилася. Легкий дотик радості й пожвавлення, який тільки-но промайнув її обличчям,

зник, і на зміну прийшов звичний для жінки вираз пригніченого роздратування.

— Ну звісно, я мала б здогадатися, — сказала вона, — ти ніколи не залишишся... тут.

— Тут! — Делла весело розсміялася та обвела руками кімнату, але раптом її голос і поведінка змінилися. Вона ніжно, але серйозно подивилася на сестру. — Рут, люба, я не змогла б, просто не змогла б жити в цьому будинку. Ти це знаєш, — тихо закінчила вона.

Місіс Кер'ю роздратовано засовалася.

— Не розумію чому, — відказала вона.

Делла Везербі похитала головою.

— Чудово розумієш. Ти ж знаєш, що все це мені не до вподоби: понурий настрій, брак цілеспрямованості, постійне страждання та гіркота.

— Але я справді страждаю, мені гірко.

— А не мала б!

— Чому? З чого б мені стати іншою?

Делла Везербі нетерпляче махнула рукою.

— Слухай, Рут, — наполягала вона. — Тобі тридцять три. Ти здорова, принаймні була б, якби ставилася до себе відповідно... У тебе вдосталь вільного часу і грошей не злічити. Будь-хто скаже тобі, що в такий славний ранок можна знайти кращі заняття, ніж сидіти та нидіти в цьому будинку-склепі, заявивши покоївці, що не хочеш нікого бачити.

— Бо я не хочу нікого бачити.

— На твоєму місці я змусила б себе.

Місіс Кер'ю втомлено зітхнула й відвернулася.

— Делло, чому ти ніяк не зрозумієш? Я — не ти. Не можу... забути.

Обличчям дівчини промайнув біль.

— Гадаю, ти про... Джеймі. Я не забула цього, люба. Не змогла б. Але нудьга не допоможе нам... знайти його.

— Наче я не намагалася знайти його вісім довгих років! Я ж не лише нудила світом! — обурено спалахнула місіс Кер'ю, стримуючи схлипи.

— Звісно, намагалася, люба, — поспішила заспокоїти її співрозмовниця, — і ми далі шукатимемо, разом, доки не знайдемо його чи не помремо. Але така твоя поведінка не зарадить.

— Я не хочу поводитись інакше, — понуро пробурмотіла місіс Кер'ю.

На мить настала тиша. Дівчина стурбовано та несхвально спостерігала за сестрою.

— Рут, — нарешті заговорила вона трохи жорсткіше, — даруй мені, але хіба ти завжди збираєшся так поводитися? Визнаю — ти вдова, але шлюб тривав лише рік, і твій чоловік був набагато старший за тебе. Ти була майже дитиною, коли ви одружились, і цей короткий рік тепер, мабуть, здається лише сном. Це не має отруювати все твоє життя!

— Ні, певне, що не має, — пробурмотіла місіс Кер'ю так само понуро.

— Отже, ти збираєшся назавжди залишитися такою?

— От якби я змогла розшукати Джеймі...

— Так, так, знаю. Але Рут, сестричко, невже окрім Джеймі ніщо не зробить тебе хоч трішечки щасливішою?

— Нічого такого не спадає на гадку, — байдуже зітхнула місіс Кер'ю.

— Рут! — вигукнула її сестра, мов ужалена чимось схожим на гнів. Та раптом розсміялася. — Ех, Рут, Рут, дати б тобі дозу Поліанни. Я й не знаю, кому це потрібне більше, ніж тобі!

Місіс Кер'ю трохи напружилася.

— Ну, не знаю, що таке «поліанна», але хоч би що то було, мені цього не треба, — різко заперечила вона, теж нервуючись. — Тут тобі не твій улюблений санаторій, а я не пацієнтка, щоб лікувати та опікуватися, прошу це пам'ятати.

Очі Делли Везербі забігали, хоча губи залишилися суворими.

— Поліанна — не ліки, любонько, — спокійно сказала вона. — Та, кажуть, у певному сенсі вона тонізує. Поліанна — це дівчинка.

— Дитина? Звідки ж мені знати, — відказала Рут і далі ображено. — У вас є там «беладона», то чому б не бути «поліанні»? Крім того, ти постійно радиш мені всілякі ліки й чітко сказала «доза», а це слово вживають щодо ліків, як правило.

— Ну, Поліанна і є ліками, своєрідними, — усміхнулася Делла. — Хай там як, усі лікарі з санаторію запевняють, що вона краща, ніж будь-які ліки, які вони могли б приписати. Рут, тій дівчинці років дванадцять-тринадцять. Вона провела в санаторії все минуле літо й частину зими. Я спілкувалася з нею місяць чи два, бо невдовзі по

моєму прибутті вона поїхала. Та цього вистачило, щоб я повністю підпала під її чари. До того ж, у санаторії й досі тільки й мови, що про Поліанну, і всі грають у її гру.

— Гру?!

— Так, — Делла кивнула й загадково всміхнулася. — Її «гра в радість». Ніколи не забуду, як уперше довідалася про неї. Одна з лікувальних процедур Поліанни була особливо неприємна й навіть болюча. Вона проходила по вівторках зранку. Невдовзі по прибутті саме мені випало проводити їй цю процедуру. Я страшенно переживала, бо з минулого досвіду з дітьми знала, чого очікувати: дратівливість, сльози, якщо не гірше. Та на моє безмежне здивування, дівчинка привіталась усмішкою й сказала, що рада мене бачити; і, повір мені, впродовж усієї процедури навіть стогін не зірвався з її вуст, хоча я знаю, що боліло жахливо. Певне, я чимось виказала своє здивування, бо вона переконливо пояснила: «І я так само почувалась і боялась, аж доки не подумала, що це наче дні прання для Ненсі. Тоді я почала тішитися вівторками, бо наступний настане аж через тиждень».

— О, як незвичайно! — нахмурилася місіс Кер'ю. — Та я не розумію, до чого тут *гра*.

— Я теж зрозуміла це лише згодом. Вона розповіла мені. Схоже, дівчинка — дочка бідного священника із Заходу, рано залишилася без матері, і її виховувала «Жіноча допомога» на місіонерські пожертви. Ще зовсім маленькою дівчинка мріяла про ляльку й очікувала її в черговій пожертві, та виявилось, що там була лише пара дитячих милиць. Звісно, дитина розплакалась, і тоді батько навчив її гри — пошуку радості в усьому, що відбувається. Він сказав: можна радіти, що милиці їй не потрібні. З цього й почалося. Поліанна запевнила, що то була чудова гра, і вона досі грає в неї. І чим важче відшукати цю радість, тим більша насолода, хіба що іноді буває *надзвичайно* важко.

— Еге ж, незвичайно! — повторила місіс Кер'ю, все одно не зовсім зрозумівши.

— Тебе би вразило, якби побачила результати тієї гри в санаторії! — закивала Делла. — А лікар Еймс чув, що Поліанна саме грою докорінно змінила все містечко, з якого приїхала. Лікар Еймс чудово знає лікаря Чілтона, чоловіка, що одружився з тітонькою Поліанни. До

речі, цей шлюб — теж її заслуга. Вона залагодила сварку між двома давніми закоханими. Бачиш, років зо два тому батько Поліанни помер, тож дівчинку відправили до цієї тітки на Схід. У жовтні дитина потрапила під машину, і подекували, що вона вже ніколи не ходитиме. У квітні лікар Чілтон привіз її до нас у санаторій, де вона пробула аж до березня, приблизно рік. І повернулася додому майже здорова! Бачила б ти цю дитину! Її щастя затьмарювало лише те, що вона не могла пройти пішки всю дорогу додому. Наскільки я чула, все містечко вийшло зустрічати її з духовим оркестром і прапорами!.. Та про Поліанну не розкажеш. Її треба побачити. І саме тому я сказала, що приписала б тобі дозу Поліанни. Це пішло б тобі на користь.

Місіс Кер'ю підняла підборіддя.

— Справді? Знаєш, у мене інша думка, — холодно заперечила вона. — Мені не хочеться кардинально змінювати своє життя, у моєму житті не треба робити революцій, мене не треба примиряти з коханим, і якщо існує щось, чого я не терпітиму, то це манірні панянки з кислотою міною, що повчатимуть мене, наскільки я маю бути вдячна за все. Такого я не витримаю.

Її перервав дзвінкий сміх Делли.

— Ой, Рут, Рут! — сестра аж душилася від сміху. — Це Поліанна — манірна панянка? Ой, якби ти її бачила! Ну та не дивно. Я ж казала, що словами Поліанну не опишеш. Та ти й не матимеш можливості зустрітися з нею. Але манірна панянка, та ну! — Делла знову зайшлася сміхом, проте майже одразу отямилась і стурбовано зиркнула на сестру.

— Серйозно, дорогенька, невже нічого не вдіяти? — благально мовила вона. — Не варто марнувати отак життя. Спробуй частіше виходити на вулицю і... знайомитися з людьми.

— Навіщо, як я не хочу? Я втомилася від... людей. Сама знаєш, я завжди нудьгувала в компаніях.

— Тоді спробуй працювати, займися благодійністю.

Місіс Кер'ю нетерпляче відмахнулася.

— Делло, любонько, ми вже все це обговорювали. Я роздаю гроші, багато грошей, і цього достатньо. Може, навпаки, занадто щедра. Я не вірю в існування злидарів.

— Але ти могла б віддати їм частинку себе, — ніжно заперечила Делла. — Якби ти зацікавилася чимось, окрім власного життя, це допомогло б, і...

— Делло, любонько, — знервовано перебила її старша сестра, — я тебе дуже люблю, тішуся, коли ти приходиш. Але не потерплю, коли мене повчають. Усе це добре для тебе: перетворюватися на ангела милосердя, подавати чашки води, перев'язувати розбиті голови, виконувати подібні справи... Можливо, так ти забуваєш про Джеймі, та я не можу. Це змусило б мене думати про нього ще більше, замислюватися, якщо він живий, чи хтось подасть йому води, чи перев'яже поранену голову. Ну й, знаєш, мені неприємно спілкуватися з усілякими верствами людей.

— А ти колись мала нагоду?

— Що? Звісно, ні, — сказала місіс Кер'ю з презирством і обуренням.

— То звідки ж знаєш, навіть не спробувавши? — запитала молоденька медсестричка, стомлено підводячись на ноги. — Ой, маю бігти, люба. Мушу зустрітися з дівчатами на Південному вокзалі. Потяг вирушає о дванадцятій тридцять. Пробач, якщо розсердила тебе, — завершила вона, поцілувавши на прощання сестру.

— Делло, я не сердита на тебе, — зітхнула місіс Кер'ю. — Просто ти ніяк мене не зрозумієш.

Хвилиною пізніше Делла Везербі пройшла тихими, похмурими коридорами й вийшла на вулицю. Її обличчя, кроки та поведінка були зовсім інакші, ніж менш ніж пів години тому, коли Делла піднімалася сходами. Зникли завзяття, легкість та життєрадісність. Половину кварталу вона мляво перебирала ногами. Потім зненацька закинула голову і глибоко вдихнула.

«Прожила б я хоч тиждень у цьому будинку, то, мабуть, померла б, — її аж пересмикнуло. — Не віриться, що й сама Поліанна могла б хоч трохи послабити цю тугу. Хіба що вона зраділа б, що їй не треба тут залишатися».

Проте швидко виявилось, що ця відверта зневіра в здатності Поліанни змінити на краще дім місіс Кер'ю не відповідала справжнім переконанням Делли Везербі. Не встигла медсестра приїхати в санаторій, як дізналася дещо, що змусило її наступного ж дня знову вирушити за п'ятдесят миль, до Бостона.

У будинку сестри все залишалося так само — здавалося, наче місіс Кер'ю не ворушилася, відколи вони попрощалися.

— Рут, — з нетерпінням почала вона, відповівши на здивоване привітання сестри, — я просто *мусила* приїхати, і цього разу тобі доведеться поступитися мені й зробити так, як хочу я. Послухай! Поліанна може пожити в тебе, якщо ти погодишся.

— Та я не погоджусь, — відказала місіс Кер'ю з холодною готовністю.

Делла Везербі, здавалося, не розчула. Вона захоплено продовжувала:

— Учора, коли я повернулася в санаторій, то довідалася, що лікар Еймс отримав листа від лікаря Чілтона, того, що одружився з тіткою Поліанни, пригадуєш? І лікар Чілтон збирається на зиму в Німеччину на спеціальний курс і хоче взяти із собою дружину, якщо зможе переконати її, що в той час Поліанна добре почуватиметься в якомусь тутешньому пансіоні. Та місіс Чілтон не хоче залишати Поліанну в пансіоні. Він хвилюється, що вона не поїде. Отож, Рут, у нас є шанс. Я хочу, щоб ти запросила Поліанну до себе цієї зими й записала в школу неподалік.

— Яка божевільна ідея, Делло! Наче мені потрібні клопоти з дитиною.

— Вона тебе не потурбує. Їй уже приблизно тринадцять років, і вона найздібніша дівчинка на світі.

— Не люблю «здібних» дітей, — перекинула сестру місіс Кер'ю й раптом розсміялась. А оскільки розсміялась, сестра набралася відваги й подвоїла зусилля.

Можливо, вплинула несподіваність прохання чи його новизна. Може, історія Поліанни якось зачепила серце Рут Кер'ю. Чи їй не хотілося відмовити сестрі в пристрасному заклику. Та в будь-якому разі, коли через пів години Делла Везербі поспішно виходила з будинку, вона несла із собою обіцянку Рут Кер'ю прийняти Поліанну в себе вдома.

— Але пам'ятай, — попередила місіс Кер'ю, прощаючись, — у ту мить, коли дівчинка почне читати мені проповіді чи перелічувати всі блага, якими мене наділено, я відправлю її до тебе, і можеш робити з нею що завгодно. Я не триматиму її тут!

— Я запам'ятаю, та хвилюватися мені нічого, — кивнула молодша сестра на прощання. А вийшовши з будинку, прошепотіла собі під

носа: «Половину діла зроблено. Тепер друга половина — щоб Поліанну відпустили. А вона мусить приїхати. Я напишу такого листа, що її не зможуть не відпустити!»

Розділ 2

Давні друзі

У Белдінгсвіллі того серпневого дня місіс Чілтон почекала, доки Поліанна засне, щоб поговорити з чоловіком про листа, який прийшов із ранковою поштою. Зрештою, чекати вона мусила в будь-якому разі, бо довгі години роботи й дві поїздки лікаря до пацієнтів, які жили далеко, не залишали часу для сімейних бесід.

Лише о пів на десяту лікар увійшов до кімнати дружини. Його втомлене обличчя посвітліло, коли він побачив жінку, та одразу ж у погляді з'явилась питальна розгубленість.

— Полі, кохана, що сталося? — занепокоєно запитав він.

Дружина сумно всміхнулася.

— Це через лист. Хоча я й не думала, що ти здогадаєшся, просто глянувши на мене.

— То мусиш змінити свій вигляд, — сказав лікар з усмішкою. — Але що ж там?

Місіс Чілтон завагалася, стиснула губи, а тоді взяла листа, що лежав поруч.

— Я сама тобі прочитаю, — сказала вона. — Він від міс Делли Везербі, з санаторію лікаря Еймса.

— Гаразд. Я слухаю, — звернувся до неї чоловік, розтягнувшись на кушетці поруч із кріслом дружини.

Та дружина почала читати не одразу. Вона піднялась і вкрила чоловіка сірим плетеним вовняним пледом. Місіс Чілтон, якій виповнилося сорок два роки, була заміжня лише рік. Та, здавалося, за цей час подружнього життя жінка намагалася виплеснути весь запас любові та материнської опіки, які назбиралися за двадцять років самотності й відсутності кохання. Та й лікар, якому в день весілля було сорок п'ять і який, зі свого боку, не пригадував нічого, окрім самотності та нестачі любові, не заперечував щодо такого дбайливого догляду. Він показував, що йому це досить приємно, та поводився стримано, щоб не виказати свого захоплення: він виявив, що місіс Полі

так довго була міс Полі, що могла в паніці відступити й прозвати свою дбайливість «нерозумною», якщо відповісти на це з надто великою увагою та завзяттям. Тому він порадував себе, просто погладивши дружину по руці, коли вона востаннє підрівняла плед і сіла читати листа.

Дорога місіс Чілтон, — писала Делла Везербі. — Уже разів шість починала до вас писати і щоразу рвала лист. А тепер вирішила не «починати», а відразу сказати відверто, що мені треба. Мені потрібна Поліанна. Чи можна їй приїхати?

Я познайомилася з вами й вашим чоловіком торік, у березні, коли ви прибули в санаторій за Поліанною. Та навряд чи ви пам'ятаєте мене. Я попросила лікаря Еймса (який чудово мене знає) написати вашому чоловікові, щоб ви (сподіваюся) не боялися відпустити до нас вашу любу небогу.

Я знаю, що ви поїхали б у Німеччину вдвох із чоловіком, якщо зможете залишити Поліанну. Тому наберуся сміливості попросити, щоб ви відпустили її до нас. Насправді, люба місіс Чілтон, я благаю вас про це. А тепер дозвольте пояснити чому.

Моя сестра, місіс Кер'ю, самотня, невдоволена, нещасна жінка з розбитим серцем. Вона живе у світі мороку, куди не пробивається жодного промінчика світла. Я переконана: якщо хоча б щось на землі може принести світло в її життя, то це ваша небога Поліанна. Чому б не дати їй спробувати? Якби можна було розповісти про все, що вона зробила для санаторію... Та про це просто неможливо розказати. Це треба бачити. Я вже давно впевнилася, що про Поліанну неможливо розповісти. Щойно спробуєш щось сказати, вона видається педантичною моралізаторкою і... ні, це неможливо. Але ж ми з вами знаємо, що вона зовсім не така. Потрібно лише вивести її на сцену, хай сама розкаже про себе. Звісно, Поліанна й далі відвідуватиме школу, та я щиро переконана, що водночас вона гоїтиме душевну рану моєї сестри.

Не знаю, чим закінчити лист. Закінчувати завжди важче, ніж починати. До того ж, я боюся закінчувати його. Хочу говорити без упуни, боячись, що, якщо я замовкну, ви матимете можливість сказати «ні». А якщо вам хочеться вимовити це жахливе слово,

благаю, зауважте: я ще намагаюся переконати вас, наскільки нам потрібна Поліанна.

З надією

Делла Везербі

— Отакої! — вигукнула місіс Чілтон, відкладаючи листа. — Ти читав коли-небудь такий незвичний лист або чув таке неймовірне, безглузде прохання?!

— Ну, я не надто з тобою згоден, — усміхнувся лікар. — Хіба ж безглуздо просити, щоб Поліанна їм допомогла?

— Але... Але як вона про це пише: «гоїтиме душевну рану» та інше... Можна подумати, що дитина для них наче ліки!

Лікар щиро розсміявся та здивовано підняв брови:

— Полі, можливо, так і є. Я завжди шкодував, що нашу Поліанну не можна приписати та приймати, як пігулки. А Чарлі Еймс каже, що в санаторії спеціально призначали пацієнтам дозу Поліанни одразу ж по їхньому прибутті впродовж того року, що вона була там.

— «Дозу», от іще! — буркнула місіс Чілтон.

— Отже, ти не відпустиш її?

— Відпущу? Чого б це? Звісно, ні. Гадаєш, я відпущу дитину до цілком чужих людей? Знаєш, Томасе, доки я повернуся з Німеччини, та медсестра може запакувати дівчинку у флакон, а зверху почепити інструкцію, як саме її приймати!

І знову лікар закинув голову й голосно розсміявся, хоча лише на мить. Ураз його обличчя відчутно посерйознішало, й він витягнув із кишені листа.

— Я й сам отримав звістку від лікаря Еймса вранці, — сказав він, і щось дивне в його голосі змусило дружину здивовано нахмуритися. — Гадаю, тепер моя черга прочитати тобі.

Дорогий Томе, — почав він, — міс Делла Везербі просила мене дати «характеристики» їй та її сестрі, що я з радістю виконую. Дівчат Везербі я знаю ще з їхнього маленького віку. Вони належать до славного давнього роду й отримали чудове виховання. Щодо цього можеш не хвилюватися.

Сестер було троє — Доріс, Рут і Делла. Старша, Доріс, вийшла заміж, хоча й проти волі родини, за чоловіка на ім'я Джон Кент. Він належав до хорошого роду, та, як на мене, був трохи не в собі. Він був

Коли лікар дочитав лист, запала тривала тиша, така довга, що чоловік тихо спитав:

— Ну що, Полі?

І знову ні слова. Лікар уважно спостерігав за обличчям дружини й помітив, що її зазвичай строгі губи та підборіддя тремтять. Тоді він тихо чекав, доки дружина заговорить.

— Як швидко, думаєш, її очікують? — нарешті запитала Полі.

Зненацька лікар Чілтон ледь здригнувся.

— Тобто ти відпустиш її?! — вигукнув він.

— Томасе Чілтоне, — обурилася дружина, — про що мова! Гадаєш, після такого листа я можу не відпустити її? До того ж, сам лікар Еймс попросив нас. Думаєш, після того, що цей чоловік зробив для Поліанни, я йому хоч у чомусь відмовлю?!

— Люба, серденько! Тепер я лише сподіваюся, що лікарю не спаде на думку попросити тебе саму, моє коханнячко, — пробурмотів чоловік, хитро всміхнувшись. Та дружина лише погордливо зиркнула на нього й сказала:

— Можеш написати лікареві Еймсу, що ми відпустимо Поліанну, та попрохай його, хай міс Везербі детально все опише. Гадаю, Поліанна приїде перед десятим числом наступного місяця, адже ти тоді відпливаєш, і природно, що перед цим я особисто хочу впевнитися, що дитина добре влаштується.

— А коли ти поговориш із Поліанною?

— Напевно, завтра.

— Що ж їй скажеш?

— Достеменно ще не знаю, та нічого зайвого, звісно. Хоч би що сталося, Томасе, ми не можемо зіпсувати Поліанну. Будь-яка дитина може зіпсуватися, якщо вб'є собі в голову, що вона якась там... там...

— Пляшечка з пігулками і з інструкцією для вживання? — зауважив лікар усміхнено.

— Так, — зітхнула місіс Чілтон. — Саме її неусвідомленість відграє головну роль. Ти це розумієш, коханий.

— Так, розумію, — кивнув чоловік.

— Звісно, вона знає, що і ми з тобою, і вже пів міста грає в її гру, і що ми... ми дивовижно щасливі, що граємо, — голос місіс Чілтон затремтів, але вона швидко опанувала себе. — Однак якщо вона

свідомо спробує бути собою — простою, життєрадісною, щасливою дівчинкою, що грає в гру, якої навчив її батько — стане, як писала та медсестра, «нестерпною». Тому я й словом не обмовлюся, що вона їде підбадьорити місіс Кер'ю, — підсумувала місіс Чілтон, піднявшись і відклавши вбік своє рукоділля.

— Ти ж моя розумниця, — підтримав її лікар.

Поліанну повідомили наступного ранку, і ось як це було.

— Любонько, — почала тітка, залишившись із племінницею сам на сам, — як ти дивишся на те, щоб провести цю зиму в Бостоні?

— З вами?

— Ні, я вирішила поїхати з твоїм дядьком у Німеччину. Та місіс Кер'ю, хороша приятелька лікаря Еймса, запросила тебе пожити в неї цю зиму, і, думаю, я відпущу тебе.

Поліанна спохмурніла:

— Тітонько Полі, але ж у Бостоні не буде Джиммі, містера Пендлтона, місіс Сноу, інших моїх знайомих.

— Звісно, люба, але ти не знала їх, коли приїхала сюди, доки не познайомилася.

Поліанна всміхнулася:

— Так, тітонько Полі, не знала! А це означає, що й у Бостоні на мене чекають якийсь Джиммі, містер Пендлтон і місіс Сноу, про яких я ще нічого не знаю, так?

— Так, сонечко.

— То я маю чому радіти! Тітонько, ви граєте в мою гру краще за мене! Я б і не думала про людей, що чекають на наше знайомство. А їх там стільки! Сама бачила, коли була там із місіс Ґрей два роки тому. Пам'ятаєте, ми були там проїздом аж дві години дорогою із Заходу? На вокзалі був чоловік, надзвичайно приємний, який пояснив мені, де там можна попити води. Гадаєте, він і тепер там? Хотіла б я з ним познайомитись. А ще там була мила леді з маленькою дівчинкою. Вони живуть у Бостоні. Так вони сказали. Дівчинку звати Сьюзі Сміт. Можливо, я познайомлюся з ними ближче? Як гадаєте? А ще там був хлопчик і леді з немовлям. Та вони живуть у Гонолулу, тому, ймовірно, тепер я їх не знайшла б. Але, зрештою, там буде місіс Кер'ю. Хто така місіс Кер'ю, тітонько? Наша родичка?

— Боже ж мій, Поліанно, — вигукнула місіс Чілтон чи то сміючись, чи то у відчаї. — Як можна встигнути за твоїм язиком, а особливо за думками, коли вони за дві секунди вже й у Гонолулу встигли побувати? Ні, місіс Кер'ю нам не родичка. Вона сестра міс Делли Везербі. Пам'ятаєш міс Везербі з санаторію?

Поліанна заплескала в долоні:

— Її сестра? Сестра міс Везербі? О, вона виявиться милою леді, я знаю. Міс Везербі саме така. Я любила міс Везербі. У неї були зморщечки навколо очей і біля рота, коли вона всміхалась, і вона розповідала найцікавіші історії. Хоча я спілкувалася з нею всього два місяці, бо вона приїхала туди саме перед тим, як мене виписали. Спершу мені було шкода, що не весь свій час у санаторії я провела з нею, та затим я зраділа. Бачте, якби я знала її весь час перебування, було б значно важче з нею прощатись. А тепер здається, наче я знову її зустріну, бо поїду до її сестри.

Місіс Чілтон зітхнула та закусила губу:

— Але, Поліанно, не варто сподіватися, що вони схожі, — наважилася сказати вона.

— Тітонько Полі, вони ж сестри! — заперечила дівчинка, широко розкривши очі. — Я думала, сестри завжди схожі. У «Жіночій допомозі» були дві пари сестер. Одні близнючки, настільки подібні, що й не скажеш, яка з них місіс Пек, а яка місіс Джонс, доки на носі місіс Джонс не виросла бородавка. Так ми почали розрізняти їх: дивилися, чи є бородавка. Якось, коли місіс Джонс скаржилася, що люди називають її місіс Пек, я сказала, що якби вони лише глянули на бородавку, одразу б зрозуміли, хто вона. Та вона дуже розсердилась, тобто засмутилась, і, боюся, їй це не сподобалося, хоча й не розумію чому. Я ж думала, місіс Джонс зрадіє, що вони із сестрою хоч чимось різняться, адже вона була головою спілки і їй не подобалося, коли люди поводитися з нею неналежно: вона чекала для себе найкращі місця, відповідні рекомендації та особливу увагу на званих вечерях у церкві, самі знаєте. Вона не зраділа, а через якийсь час місіс Вайт при мені сказала місіс Ровсон, що місіс Джонс робила все можливе, щоб вивести цю бородавку, навіть сире м'ясо прикладала. Я ніяк не второпаю, як це мало допомогти. Тітонько Полі, хіба сире м'ясо допомагає від бородавок на носі?

— Звісно, що ні, дитино! І куди тебе занесло, Поліанно, ти ж почала про «Жіночу допомогу».

— Справді? — співчутливо запитала дівчинка. — Вас це діймає? Тітонько, я не хотіла дратувати вас, чесне слово. Та, зрештою, якщо я й набридаю вам із тією «Жіночою допомогою», ви можете радіти, бо, згадуючи тих «помічниць», я дуже тішуся, що більше не з ними, а маю власну тітоньку. Ви ж можете цьому радіти, тітонько Полі, правда?

— Так, так, моя любонько, звичайно, я радію, — розсміялася місіс Чілтон і встала, щоб вийти з кімнати, зненацька відчувши себе винуватою, що її час від часу дратує невичерпна радість Поліанни.

Упродовж кількох наступних днів, поки тривало листування, пов'язане з зимовим переїздом Поліанни в Бостон, сама дівчинка готувалася до цієї події, здійснюючи прощальні візити до своїх белдінгсвільських друзів.

Усі жителі невеличкого сільця в штаті Вермонт були знайомі з Поліанною, і майже всі грали з нею в «гру». А ті кілька осіб, що не грали, утримувалися не через те, що не чули про «гру в щастя». Поліанна ходила з дому в дім, усім повідомляючи новину, що вона вирушає на зиму до Бостона. І по всьому селу піднісся гул невдоволення та вмовлянь — від кухні тітки Полі, де панувала Ненсі, до маєтку на пагорбі, де мешкав Джон Пендлтон.

Ненсі не вагаючись сказала всім, окрім своєї господині, що вважає цю подорож у Бостон цілковитою дурістю. І як на її думку, то краще Поліанна поїхала б гостювати до неї, в Корнерз, а місіс Полі нехай собі їде в Німеччину на скільки душі завгодно.

У себе на пагорбі Джон Пендлтон сказав майже те саме, але він випалив це в очі тітці Полі. Ну а Джиммі, дванадцятирічний хлопчик, якого Джон Пендлтон узяв у свій дім після прохань Поліанни і якого згодом усиновив уже за власним бажанням, — той просто обурився й цього не приховував.

— Ти ж лише нещодавно повернулася, — докоряв він Поліанні тоном, яким хлопці намагаються приховати свою симпатію.

— Чого ти? Я ж тут із кінця березня. Окрім того, я ж там не залишуся. Це тільки на зиму.

— Плювати. Тебе не було цілий рік. Якби зналося, що ти одразу ж захочеш їхати, я й палець об палець не вдарив би, коли тобі

підготовляли зустріч із прапорами, оркестром і всім таким у день, коли ти повернулася із санаторію.

— Ах, Джиммі Бобе, — незадоволено вигукнула вражена Поліанна, а тоді зауважила ледь зверхнім тоном, спричиненим пораненою гордістю: — Я й не просила тебе зустрічати мене з оркестром та всім таким. І ще: ти зробив дві помилки у своїй фразі. Не слід казати «зналось», та й «підготовляли», здається, теж неправильно. У будь-якому разі, якось воно не звучить.

— І кому гірше, що я так сказав?

Поліанна ще несхвальніше глянула на хлопця.

— Тобі. Ти ж сам попросив мене цього літа виправляти тебе, якщо кажеш щось неправильно, бо містер Пендлтон старається навчити тебе говорити правильно.

— Ну, якби й тебе виховували в притулку, де всім байдуже, а не серед різних бабусенцій, яким нічого робити, лише вчити тебе говорити правильно, ти теж казала б «зналося», а може, ще й гірші слова, ось що я тобі скажу, Поліанно Віттієр.

— Слухай-но, Джиммі Бобе, — спалахнула Поліанна, — «Жіноча допомога» — це не бабусенції, тобто не всі там аж такі старі, — швидко виправилася вона; звична схильність до правдивості та буквальності витіснили її гнів. — А ще...

— А я не Джиммі Біб, — перебив хлопчик, задерши підборіддя.

— Ти не... Про що ти, Джиммі Бо..? Що ти маєш на увазі? — зажадала дівчинка.

— Мене всиновлено, законно. Пендлтон казав, що вже давно збирався це зробити, та ніяк не вистачало часу. А тепер він це зробив. Мене слід називати Джиммі Пендлтон, а я називатиму його дядько Джон. Правда, ще не... називаю, е-е, тобто ще не звик, тому поки що не почав до нього так звертатися. Майже.

Хлопець говорив сердито, ображено, та всі сліди невдоволення зникли з обличчя дівчини, коли вона почула ці слова. Вона радісно заплескала:

— Це ж чудово! Тепер у тебе є родина, хтось, кому ти небайдужий. І тобі більше не треба нікому пояснювати, що він не твій батько, бо у вас одне прізвище. Яка ж я рада, рада, рада!

Раптом хлопець зіскочив з муру, на якому вони сиділи, і відійшов. Його щоки палали, а на очах блищали сльози. Саме Поліанні він усім цим завдячував — тим благом, що прийшло до нього, він це розумів. І саме Поліанні він щойно такого наговорив...

Джиммі розлючено копнув камінчик, потім другий і ще один. Хлопець гадав, що гарячі сльози зараз бризнуть з його очей і покотяться щоками попри його волю. Він знову копнув камінець, іще один, а тоді підібрав третій і жбурнув його щосили. Через хвилину він підійшов до Поліанни, яка все ще сиділа на мурі.

— Навзаклад, що я домчу до отієї сосни раніше за тебе! — з легкістю кинув виклик Джиммі.

— Навзаклад, що ні! — крикнула Поліанна, спускаючись із муру.

Але змагання не відбулося, бо Поліанна вчасно згадала, що швидкий біг для неї поки що одна із заборонених принад. Та оскільки Джиммі вже заспокоївся, це не мало значення. Щоки в хлопця вже не палали й очі вже не переповнювали сльози. Джиммі знову став собою.

Розділ 3

Доза Поліанни

Наближалося восьме вересня, день, коли мала прибути Поліанна. Місіс Рут Кер'ю дедалі більше сердилася на себе. Вона визнала, що пошкодувала про свою обіцянку прийняти ту дитину відразу ж після того, як дала її. Не минуло й доби, як вона написала сестрі, вимагаючи, щоб та звільнила її від домовленості, однак Делла відповіла, що вже пізно, бо і вона, і лікар Еймс написали Чілтонам.

Невдовзі від Делли прийшов іще один лист, у якому говорилося, що місіс Чілтон дала згоду й через кілька днів прибуде в Бостон, щоб улаштувати дівчинку в школу тощо. Отже, нічого не вдієш, залишалося тільки пустити справи своїм ходом. Місіс Кер'ю зрозуміла це й мусила прийняти неминуче. Правда, вона намагалася бути стриманою та ввічливою, коли Делла з місіс Чілтон приїхали на домовлену зустріч, і все ж була дуже рада, що через брак часу візит місіс Чілтон був дуже короткий, а розмови — суто у справі.

Насправді, було добре, що Поліанна прибувала саме восьмого вересня, а не пізніше, бо з часом місіс Кер'ю, замість змиритися з майбутньою мешканкою її будинку, злилася та дратувалася через те, що вона називала «дурним потуранням божевільному плану Делли».

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

КУПИТИ